

PRZEDMIOT I KRYTERIA OCENY Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – przykładowe rozwiązania

Prof. dr hab. Tomasz Frołowicz

Doktor habilitowany nauk o kulturze fizycznej, profesor AWFIS w Gdańsku, kierownik Zakładu Metodyki WF. Posiada dwudziestoletni staż pracy na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego w szkolnictwie powszechnym. Autor licznych publikacji naukowych i metodycznych. Autor programów nauczania i podręczników szkolnych. Członek zespołu opracowującego nową podstawę programową przedmiotu *Wychowanie fizyczne*.

Spis treści

1. Co powinny określać przedmiotowe zasady oceniania z wychowania fizycznego?	1
2. Co może być przedmiotem oceny z wychowania fizycznego?	2
3. Hierarchia właściwości ucznia, które mogą podlegać ocenie z wychowania fizycznego	2
4. Ocena wysiłku ucznia	2
5. Przykłady oceny wysiłku ucznia	3
6. Ocena osiągnięć edukacyjnych (umiejętności i wiadomości) uczniów	4
7. Definiowanie sposobu ustalania oceny klasyfikacyjnej	6

1. Co powinny określać przedmiotowe zasady oceniania z wychowania fizycznego?

Zgodnie z § 4, ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów... przedmiotowe zasady oceniania powinny określać m.in.:

- a) przedmiot oceny bieżącej (śródrocznej), najlepiej uporządkowany w tzw. obszary oceniania i sposób oceny bieżącej,
- b) skalę i kryteria oceny bieżącej,
- c) sposób ustalenia oceny klasyfikacyjnej (semestralnej i końcowej).

2. Co może być przedmiotem oceny z wychowania fizycznego?

Zgodnie z § 2, ust. 2 oraz § 7 rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów... przedmiotem oceny z WF może być:

- a) wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć,
- b) poziom i postęp wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania.

3. Hierarchia właściwości ucznia, które mogą podlegać ocenie z wychowania fizycznego

Miejsce 1: wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki WF.

Miejsca od 2 do 5:

- poziom umiejętności wynikających z realizowanego programu WF,
- postęp umiejętności wynikających z realizowanego programu WF,
- poziom wiadomości wynikających z realizowanego programu WF,
- postęp wiadomości wynikających z realizowanego programu WF.

Zgodnie z § 7 rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów... podstawowym przedmiotem oceny z wychowania fizycznego jest wysiłek ucznia. Ranga pozostałych właściwości ucznia (umiejętności i wiadomości) może być indywidualnie ustalana przez nauczyciela, przy czym warto pamiętać, iż w wielu przypadkach ocena postępu, np. umiejętności, ma bardziej motywujący charakter niż ocena poziomu umiejętności. Z drugiej strony, w niektórych przypadkach trudno jest precyzyjnie zdefiniować np. postęp umiejętności jako przedmiot oceny.

4. Ocena wysiłku ucznia

Wskaźnikami wysiłku są:

- udział w lekcjach WF (frekwencja, absencja),
- udział w obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęciach WF (frekwencja, absencja),
- udział w nieobligatoryjnych pozalekcyjnych zajęciach WF (częstość),
- aktywność w czasie lekcji WF,
- aktywność w trakcie obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF,
- aktywność w trakcie nieobligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF,
- wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie lekcji WF (organizowanie ćwiczeń, prowadzenie rozgrzewki, sędziowanie itp.),
- wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF (organizowanie ćwiczeń, prowadzenie rozgrzewki, sędziowanie itp.),
- wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie nieobligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF (organizowanie ćwiczeń, prowadzenie rozgrzewki, sędziowanie itp.),
- wykonywanie na terenie szkoły prac na rzecz WF (strony www, gazetki, konkursy itp.).

5. Przykłady oceny wysiłku ucznia

■ Ocena frekwencji na lekcjach WF

Ocena bieżąca frekwencji: kontrola obecności w dzienniku lekcyjnym z odnotowaniem podjęcia lub niepodjęcia ćwiczenia (nieobecności lub niećwiczenie usprawiedliwione nie są uwzględniane przy ustalaniu oceny).

Ocena semestralna (miesięczna itp.) z obszaru oceniania „Frekwencja” w skali szkolnej (6-1):

- 6 – powyżej 95% obecności i każdorazowe podjęcie ćwiczenia,
- 5 – od 90% do 95% obecności i każdorazowe podjęcie ćwiczenia,
- 4 – od 80% do 89% obecności i każdorazowe podjęcie ćwiczenia,
- 3 – od 70% do 79% obecności i każdorazowe podjęcie ćwiczenia,
- 2 – od 60% do 69% obecności i każdorazowe podjęcie ćwiczenia,
- 1 – poniżej 60% obecności i każdorazowe podjęcie ćwiczenia.

■ Ocena aktywności w czasie lekcji WF

Ocena bieżąca aktywności w skali dwustopniowej (+/-):

- (+) plus otrzymuje uczeń, który ćwiczy w sposób zbliżony do swoich maksymalnych możliwości,
- (-) minus otrzymuje uczeń, który bez uzasadnionego powodu unika ćwiczeń.

Ocena semestralna (miesięczna itp.) z obszaru oceniania „Aktywność” w skali szkolnej (6-1):

- 6 – duża liczba plusów bez minusów,
- 5 – duża liczba plusów i mała minusów,
- 4 – przewaga plusów nad minusami,
- 3 – przewaga minusów nad plusami,
- 2 – duża liczba minusów i mała plusów,
- 1 – duża liczba minusów bez plusów.

Określenie „duża liczba” i „mała liczba” wynika z odniesienia do liczby plusów zdobytych przez uczniów danego oddziału.

■ Ocena wypełnienia funkcji organizacyjnych w czasie nieobligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF oraz wykonania na terenie szkoły prac na rzecz WF

Ocena bieżąca w skali punktowej, ważonej:

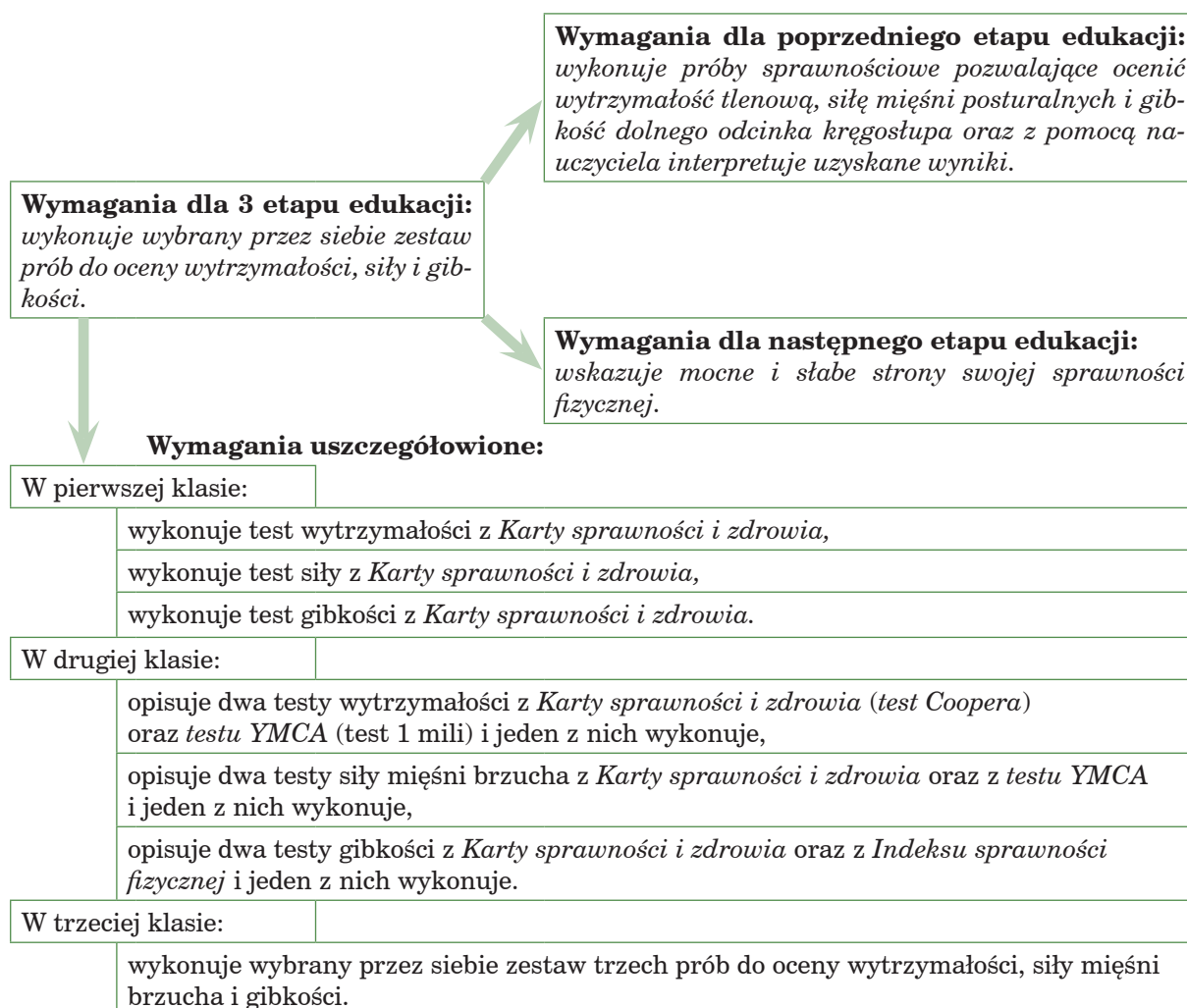
- sędziowanie zawodów międzyklasowych – do 30 punktów,
- współudział w przygotowaniu szkolnej strony www na temat szkolnych i międzyszkolnych zawodów sportowych – do 20 punktów,
- współudział w przygotowaniu szkolnej gazetki o tematyce sportowej – do 20 punktów,
- współudział w przygotowaniu szkolnego konkursu wiadomości o igrzyskach olimpijskich – do 20 punktów,
- pomoc przy organizacji międzyklasowych zawodów sportowych – do 10 punktów.

Ocena semestralna z obszaru oceniania „Wypełnianie funkcji organizacyjnych...” w skali szkolnej (6-1):

- 6 – powyżej 60 punktów,
- 5 – od 41 do 60 punktów,
- 4 – od 31 do 40 punktów,
- 3 – od 21 do 30 punktów,
- 2 – od 10 do 20 punktów,
- 1 – poniżej 10 punktów.

6. Ocena osiągnięć edukacyjnych (umiejętności i wiadomości) uczniów

Przykład 1: Blok tematyczny „Diagnoza sprawności i aktywności fizycznej oraz rozwoju fizycznego” (III etap edukacji)

Przedmiot oceny bieżącej w pierwszej klasie: umiejętność opisanego testu wytrzymałości (*testu Coopera*), testu siły mięśni brzucha (z *Karty sprawności i zdrowia* oraz z *testu YMCA*) i dwóch testów gibkości (z *Karty sprawności i zdrowia* oraz z *Indeksu sprawności fizycznej*).

Sposób oceny bieżącej w pierwszej klasie: ocena wiadomości na podstawie sposobu rozwiązania krzyżówki na temat samooceny ogólnej sprawności fizycznej.

Przedmiot oceny bieżącej w drugiej klasie: umiejętność opisanie dwóch testów wytrzymałości (*testu Coopera* i *testu 1 mili*), dwóch testów siły mięśni brzucha (z *Karty sprawności i zdrowia* oraz z *testu YMCA*) i dwóch testów gibkości (z *Karty sprawności i zdrowia* oraz z *Indeksu sprawności fizycznej*).

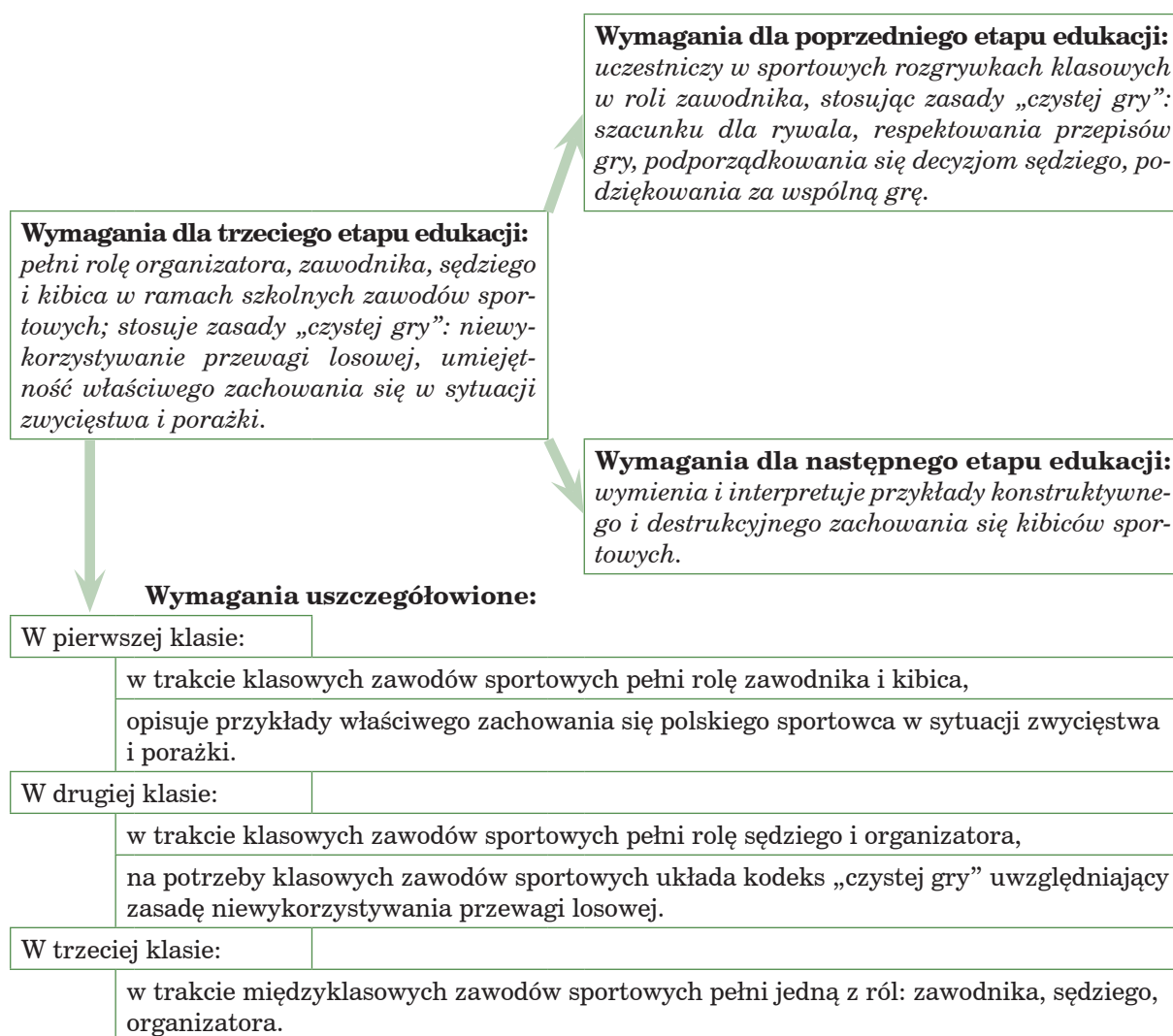
Sposób oceny bieżącej w drugiej klasie: ocena wiadomości na podstawie plakatu przygotowanego przez trzyosobowe grupy uczniów.

Przedmiot oceny bieżącej w trzeciej klasie: umiejętność wykonania wybranego przez siebie zestawu trzech prób do oceny wytrzymałości, siły mięśni brzucha i gibkości.

Sposób oceny bieżącej w drugiej klasie: ocena umiejętności i wiadomości na podstawie obserwacji wykonywanych prób sprawności (przygotowanie się do próby, wykonanie próby i zanotowanie wyników).

Skala i kryteria oceny bieżącej w pierwszej, drugiej i trzeciej klasie: plus (+) – zadanie wykonane, minus (–) – zadanie niewykonane.

Przykład 2: Blok tematyczny „Sport” (III etap edukacji)

Przedmiot oceny bieżącej w pierwszej klasie: udział w klasowych zawodach sportowych w rolach zawodnika i kibica z poszanowaniem reguł „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego, podziękowania za wspólną grę, a także przygotowanie materiału do szkolnej gazetki (ew. na stronę WWW) na temat właściwego zachowania się polskich sportowców w sytuacji zwycięstwa i porażki.

Sposób oceny bieżącej w pierwszej klasie: ocena udziału w klasowych zawodach sportowych w rolach zawodnika i kibica oraz wynik klasowych konkursów gazetki (ew. strony WWW) na temat zachowań sportowców, które warto naśladować.

Przedmiot oceny bieżącej w drugiej klasie: udział w klasowych zawodach sportowych w rolach sędziego i organizatora, a także przygotowanie kodeksu „czystej gry” uwzględniającego m.in. zasadę niewykorzystywania przewagi losowej.

Sposób oceny bieżącej w drugiej klasie: ocena udziału w klasowych zawodach sportowych w rolach sędziego i organizatora oraz wynik klasowych konkursów kodeksów „czystej gry”.

Przedmiot oceny bieżącej w trzeciej klasie: udział w międzyklasowych zawodach sportowych w roli zawodnika, sędziego lub organizatora.

Sposób oceny bieżącej w trzeciej klasie: ocena udziału w międzyklasowych zawodach sportowych w przyjętej roli.

Skala i kryteria oceny bieżącej w pierwszej, drugiej i trzeciej klasie: plus (+) – zadanie wykonane, minus (–) – zadanie niewykonane.

7. Definiowanie sposobu ustalania oceny klasyfikacyjnej

Przykład 1 (wg J. Pośpiecha)	
Ustalenie obszarów oceniania	– wysiłek ucznia (W), – poziom umiejętności wynikających z programu (U).
Wyliczenie oceny końcowej	Ocena klasyfikacyjna = $\frac{(2 * W) + U}{3}$
Udział w ocenie klasyfikacyjnej	– wysiłek – 67% ($\frac{2}{3}$), – osiągnięcia edukacyjne – 33% ($\frac{1}{3}$).
Przykład 2 (wg E. Czerskiej, zmodyfikowany)	
Ustalenie obszarów oceniania	Zajęcia lekcyjne: – frekwencja na lekcjach (FL), – aktywność w czasie lekcji (AL), – postęp i poziom umiejętności wynikających z programu (U). Zajęcia pozalekcyjne: – frekwencja na zajęciach pozalekcyjnych (FP), – aktywność w czasie zajęć pozalekcyjnych (AP).
Wyliczenie oceny końcowej	Ocena klasyfikacyjna = $\frac{1/3(FL + AL + U) + 1/2(FP + AP)}{2}$
Udział w ocenie klasyfikacyjnej	– wysiłek – 83% ($\frac{5}{6}$), – osiągnięcia edukacyjne – 17% ($\frac{1}{6}$).

7. Definiowanie sposobu ustalania oceny klasyfikacyjnej

Przykład 3	
Ustalenie obszarów oceniania	– frekwencja na lekcjach (FL), – aktywność w czasie lekcji WF (AL), – frekwencja na obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęciach WF (FP), – aktywność na obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęciach WF (AP), – wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie lekcji WF (OL), – wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF (OP), – poziom i postęp umiejętności i wiadomości wynikających z programu (UW).
Wyliczenie oceny końcowej	Ocena klasyfikacyjna = $\frac{1/6(FL + AL + FP + AP + OL + OP) + UW}{2}$
Udział w ocenie klasyfikacyjnej	– wysiłek – 50% ($\frac{1}{2}$), – osiągnięcia edukacyjne – 50% ($\frac{1}{2}$).
Przykład 4	
Ustalenie obszarów oceniania	– frekwencja na lekcjach (od 0 do 10 punktów), – aktywność w czasie lekcji WF (od 0 do 20 punktów), – frekwencja na obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęciach (od 0 do 10 punktów), – aktywność w czasie obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć (od 0 do 20 punktów), – wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie lekcji WF (od 0 do 10 punktów), – wypełnianie funkcji organizacyjnych w czasie obligatoryjnych pozalekcyjnych zajęć WF (od 0 do 10 punktów), – poziom i postęp umiejętności i wiadomości wynikających z programu (od 0 do 20 punktów).
Wyliczenie oceny końcowej	6 – powyżej 80 punktów, 5 – od 70 do 79 punktów, 4 – od 45 do 69 punktów, 3 – od 20 do 44 punktów, 2 – od 15 do 19 punktów, 1 – poniżej 15 punktów.
Udział w ocenie klasyfikacyjnej	– wysiłek – 80% ($\frac{4}{5}$), – osiągnięcia edukacyjne – 20% ($\frac{1}{5}$).